

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут міжнародних
відносин ім. Б.Д. Гаврилишина

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІМВ
ім. Б.Д.Гаврилишина
Людмила Гаврилюк-Сисен

« 29 » 2025р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІНОТ
Святослав Питель

« 29 » 2025р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-
педагогічної роботи
Віктор Островський

« 29 » 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни

«УКРАЇНА В СУЧАСНИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ»

Ступінь вищої освіти

магістр

Галузь знань

С Соціальні науки, журналістика,
інформація та міжнародні відносини

Спеціальність

С3 Міжнародні відносини

Освітньо-професійна
програма

«Міжнародні відносини»

Кафедра міжнародних відносин та дипломатії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практичні	ІРС	Тренінг	СРС	Разом	Екзамен (семестр)
Денна	1	1	32	14	5	6	93	150	I
Заочна	1	1-2	8	4	-	-	138	150	II

Тернопіль – ЗУНУ

2025

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 8 від 26.06.2025 р.)

Робочу програму склав доцент кафедри міжнародних відносин та дипломатії, к.е.н., Сергій Гродський.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин та дипломатії (протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.)

Завідувач кафедри  д.е.н., професор Оксана Тулай

Гарант ОПП  к.е.н., доцент Наталія Карпишин

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Україна в сучасних геополітичних процесах»

1. Опис дисципліни «Україна в сучасних геополітичних процесах»

Дисципліна – Україна в сучасних геополітичних процесах	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – С3 Міжнародні відносини	Рік підготовки: Денна – 1 Семестр: Денна – 1, Заочна – 1,2.
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: 32 год./8 год. Практичні заняття: 14 год./4 год.
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: 93 год./138 год. Індивідуальна робота – 5 год. (дфн) Тренінг – 6 год (дфн)
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Україна в сучасних геополітичних процесах»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Дисципліна «Україна в сучасних геополітичних процесах» спрямована на формування у студентів теоретичних знань щодо розуміння сутності вітчизняних і зарубіжних концепцій геополітики з найдавніших часів до сьогодення; вироблення практичних навичок щодо проведення дослідження геополітичного середовища України, її позиціонування у сучасних геополітичних процесах.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Сформувати у студентів здатність об'єктивно і критично аналізувати та оцінювати основні світові геополітичні концепції та доктрини. Вміти характеризувати і визначати концептуальні основи зовнішньої політики України, визначати магістральні напрями зовнішньої політики України на сучасному етапі, характеризувати євроатлантичну парадигму української політики, давати оцінку стану відносин України з державами Центральної і Східної Європи, США і Канади; синтезувати та узагальнювати складові і напрями української геостратегії; аналізувати основні етапи та еволюцію геополітичного курсу України після проголошення незалежності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- Здатність аналізувати природу сучасних глобальних викликів і геополітичних трансформацій, оцінювати їхній вплив на міжнародні відносини, міжнародну безпеку та позиціонування України в сучасному геополітичному просторі (СК12).

2.4. Передумови для вивчення дисципліни:

Засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування зі спеціальності (додаткового вступного фахового випробування зі спеціальності).

2.5. Результати навчання:

- критично осмислювати та аналізувати сучасні геополітичні процеси, прогнозувати геополітичні сценарії розвитку глобального світу, аналізувати ключові чинники, що визначають роль держави у геополітичній структурі світу (РН17);

- оцінювати та прогнозувати геополітичні аспекти багатовекторної регіональної інтеграційної політики України, аналізувати вплив геополітичних процесів на формування геостратегії України на міжнародній арені (РН18).

3. Програма навчальної дисципліни «Україна в сучасних геополітичних процесах»

Змістовий модуль 1. Концептуальні основи сучасних геополітичних процесів

Тема 1. Світовий політичний процес і міжнародні відносини. Україна на політичній карті світу

1. Визначення та сутність світового політичного процесу.
2. Основні тенденції розвитку світового політичного процесу.
3. Історія розвитку міжнародних відносин. Українська РСР на міжнародній арені (1945-1990 рр.).
4. Основні віхи становлення України як суб'єкта міжнародних відносин.
5. Основні засади зовнішньої політики України.

Тема 2. Геополітика та її роль у міжнародному політичному процесі

1. Предмет і об'єкт геополітики.
2. Основні підходи до геополітичного структурування світу. Закон дуалізму стихій Суші та Моря.
3. Глобалістика.
4. Глобальні проблеми сучасності та шляхи їх вирішення.

Тема 3. Виникнення та розвиток геополітичної науки.

1. Причини виникнення і методологія геополітики.
2. Геополітика і географія.
3. Геополітика і ідеологія.
4. Геополітика і біополітика.
5. Геополітика і геосоціологія.

Тема 4. Участь України в міжнародних організаціях

1. Історія формування міжнародних організацій.
2. Організація Об'єднаних Націй (ООН)
3. Рада Європи.
4. Організація Північноатлантичного договору (НАТО)
5. Світова організація торгівлі (СОТ).
6. ЮНЕСКО.
7. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).

Змістовий модуль 2. Геостратегія України у сучасних геополітичних процесах

Тема 5. Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ

1. Історія становлення ГУАМ
2. Особливості співробітництва в рамках Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ

Тема 6. Співробітництво в рамках Організації Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС)

1. Особливості становлення та розвитку ОЧЕС
2. Сфери співробітництва країн ОЧЕС
3. Національні економічні інтереси України в ОЧЕС

Тема 7. Особливості інтеграції України до ЄС

1. Відносини Україна-ЄС
2. Політика Європейського Союзу щодо України
3. Угода про асоціацію між Україною та ЄС
4. Створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС
5. Група Європейської Комісії (ЄК) з підтримки України.
6. Перспективи набуття Україною повноправного членства в Європейському Союзі

Тема 8. Загрози Україні в умовах повномасштабного вторгнення росії та досвід країн світу щодо забезпечення національної безпеки.

1. Актуальні загрози України в період загострення агресії з боку РФ.
2. Підходи країн світу щодо забезпечення національної безпеки: досвід для України.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Україна в сучасних геополітичних процесах»

Денна форма навчання

№ п/п	Тема						Контроль- ні заходи
		Лекції	Практичні заняття	Самос- тійна робота	Індиві- дуальна робота студентів	Тренінг	
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи сучасних геополітичних процесів							
1.	Тема 1. Світовий політичний процес і міжнародні відносини. Україна на політичній карті світу	4	2	12			Питання, завдання
2.	Тема 2. Геополітика та її роль у міжнародному політичному процесі	4	1	11		1	Питання, завдання
3.	Тема 3. Виникнення та розвиток геополітичної науки.	4	1	11		1	Питання, завдання
4.	Тема 4. Участь України в міжнародних організаціях	4	2	12		1	Питання, завдання
		Залікове модульне опитування					
Змістовий модуль 2. Геостратегія України у сучасних геополітичних процесах							
5.	Тема 5. Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ	4	2	11		1	Питання, завдання
6.	Тема 6. Співробітництво в рамках Організації Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС)	4	2	11		1	Питання, завдання
7.	Тема 7. Особливості інтеграції України до ЄС	4	2	14	5	1	Питання, завдання
8.	Тема 8. Загрози Україні в умовах повномасштабного вторгнення росії та досвід країн світу щодо забезпечення національної безпеки.	4	2	11			Питання, завдання
Всього		32	14	93	5	6	

**Структура залікового кредиту з дисципліни
«Україна в сучасних геополітичних процесах»
Заочна форма навчання**

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи сучасних геополітичних процесів			
Тема 1. Світовий політичний процес і міжнародні відносини. Україна на політичній карті світу	1		17
Тема 2. Геополітика та її роль у міжнародному політичному процесі	1	1	17
Тема 3. Виникнення та розвиток геополітичної науки.	1		17
Тема 4. Участь України в міжнародних організаціях	1	1	17
Змістовий модуль 2. Геостратегія України у сучасних геополітичних процесах			
Тема 5. Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ	1		17
Тема 6. Співробітництво в рамках Організації Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС)	1	1	17
Тема 7. Особливості інтеграції України до ЄС	1	1	19
Тема 8. Загрози Україні в умовах повномасштабного вторгнення росії та досвід країн світу щодо забезпечення національної безпеки.	1		17
Всього:	8	4	138

5. Тематика практичних занять.

Змістовий модуль 1. Концептуальні основи сучасних геополітичних процесів

Практичне заняття № 1.

Тема 1. . Світовий політичний процес і міжнародні відносини. Україна на політичній карті світу

Мета: Визначити місце України на політичній карті світу

Питання для обговорення:

1. Визначення та сутність світового політичного процесу.
2. Основні тенденції розвитку світового політичного процесу.
3. Історія розвитку міжнародних відносин. Українська РСР на міжнародній арені (1945-1990 рр.).
4. Основні віхи становлення України як суб'єкта міжнародних відносин.
5. Основні засади зовнішньої політики України.

Практичне заняття № 2.

Тема 2. Геополітика та її роль у міжнародному політичному процесі

Мета: розкрити суть поняття «геополітика» та визначити її роль у міжнародному політичному процесі

Питання для обговорення:

1. Предмет і об'єкт геополітики.
2. Основні підходи до геополітичного структурування світу. Закон дуалізму стихій Суші та Моря.
3. Глобалістика.
4. Глобальні проблеми сучасності та шляхи їх вирішення.

Практичне заняття № 3.

Тема 3. Виникнення та розвиток геополітичної науки.

Мета: Визначити особливості розвитку геополітичної науки

Питання для обговорення:

1. Причини виникнення і методологія геополітики.
2. Геополітика і географія.
3. Геополітика і ідеологія.
4. Геополітика і біополітика.
5. Геополітика і геосоціологія.

Практичне заняття № 4.

Тема 4. Участь України в міжнародних організаціях

Мета: Дослідити участь України в міжнародних організаціях

Питання для обговорення:

1. Історія формування міжнародних організацій.
2. Організація Об'єднаних Націй (ООН)
3. Рада Європи.
4. Організація Північноатлантичного договору (НАТО)
5. Світова організація торгівлі (СОТ).
6. ЮНЕСКО.
7. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).

Змістовий модуль 2. Україна у сучасних геополітичних процесах
Практичне заняття № 5.

Тема 5. Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ

Мета: Дослідити особливості співробітництва України в Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ

Питання для обговорення:

1. Історія становлення ГУАМ
2. Особливості співробітництва в рамках Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ

Практичне заняття № 6.

Тема 6. Співробітництво в рамках Організації Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС)

Мета: проаналізувати участь України в Організації Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС)

Питання для обговорення:

1. Особливості становлення та розвитку ОЧЕС
2. Сфери співробітництва країн ОЧЕС
3. Національні економічні інтереси України в ОЧЕС

Практичне заняття № 7.

Тема 7. Особливості інтеграції України до ЄС

Мета: дослідити інтеграційний процес України у ЄС.

Питання для обговорення:

1. Відносини Україна-ЄС
2. Політика Європейського Союзу щодо України
3. Угода про асоціацію між Україною та ЄС
4. Створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС
5. Група Європейської Комісії (ЄК) з підтримки України.
6. Перспективи набуття Україною повноправного членства в Європейському Союзі

Практичне заняття № 8.

Тема 8. Загрози Україні в умовах повномасштабного вторгнення росії та досвід країн світу щодо забезпечення національної безпеки.

Мета: дослідити загрози Україні в умовах повномасштабного вторгнення росії та досвід країн світу щодо забезпечення національної безпеки.

Питання для обговорення:

1. Актуальні загрози Україні в період загострення агресії з боку РФ.
2. Підходи країн світу щодо забезпечення національної безпеки: досвід для України.

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це діяльність, яку студенти виконують самостійно за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі. Самостійна робота спрямована на більш глибоке ознайомлення студентом з проблемами, які розглядаються навчальним курсом.

Виконання самостійної роботи починається з вибору теми дослідження. Студентам надається можливість самостійно обрати тему з проблематики, визначеної викладачем або запропонувати власну тему (після узгодження з викладачем).

Самостійна робота оформляється у вигляді презентації. Загальний обсяг презентації не повинен перевищувати 20 слайдів, виконаних у програмі Microsoft PowerPoint або аналогічних.

Структура презентації містить: титульний слайд; план; вступ (необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми та її значимість); основну частину (розкривається сутність обраної теми; обов'язково окремими питаннями виділяються проблемні та дискусійні аспекти дослідження); висновки; список використаних джерел (повинен бути оформлений відповідно до встановлених

вимог і складатися не менше ніж із 10-15 літературних джерел).

Теми для самостійної роботи:

1. Україна – ЄС: правові підстави та механізми інтеграції.
2. Реалізація зовнішньополітичних цілей України через участь у СОТ.
3. Особливості взаємодії України з МВФ, СБ, ЄБРР.
4. Україна та інтеграційні процеси на пострадянському просторі:
5. Національні інтереси та геополітика держави.
6. Міжнародне визнання незалежності України та її становлення як актора міжнародних відносин.
7. Зовнішньополітичний потенціал України та її національні інтереси
8. Діяльність України у спеціалізованих організаціях у рамках структури ООН
9. Участь України в діяльності ОЧЕС
10. Участь України в діяльності ЮНЕСКО
11. Напрями стратегічного партнерства Української держави.
12. Становлення та розвиток зовнішньополітичних та економічних відносин України з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону.
13. Основні вектори відносин з країнами Близького Сходу.
14. Україна та Латинська Америка: становлення відносин співробітництва.
15. Міжнародні фінансові організації – причини їх виникнення та перспективи діяльності.
16. Особливості зовнішньої торгівлі товарами та послугами між Україною та ЄС.
17. Спільні проекти України та ЄС щодо захисту довкілля.
18. Науково-технічна співпраця Україна – ЄС.
19. Розвиток відносин України з країнами Африки на південь від Сахари.
20. Особливості співробітництва країн ОЧЕС.

Тренінг з дисципліни

6. Тренінг з дисципліни

Тренінг – це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти їх ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Метою проведення тренінгу з дисципліни «Україна в сучасних геополітичних процесах» є створення неформального, невимушеного спілкування, яке відкриває перед групою студентів варіанти аналізу стану і тенденції розвитку сучасних процесів глобалізації та регіоналізації.

Порядок проведення тренінгу:

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття.
3. Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у

групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

4. Підведення підсумків. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносилися на тренінгові заняття.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання.

В процесі вивчення дисципліни «Україна в сучасних геополітичних процесах» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкові завдання по кожному змістовому модулю;
- участь у тренінгах;
- самостійна робота студента;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Україна в сучасних геополітичних процесах» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять	Модульний контроль змістовних модулів	Тренінг (Оцінка виставляється за виконане завдання)	Самостійна робота (Оцінка виставляється за виконане завдання)	Екзамен (Білет містить 3 теоретичних завдання. Кожне завдання оцінюється макс. 33,3 бали. Оцінка виставляється як сума отриманих за кожне завдання балів)

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та

аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Модульна робота складається із 3 теоретичних (проблемних) завдань. За відповідь на 1 теоретичне питання студент може отримати від 0 до 33,3 балів.

16–33,3 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–15 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє

творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Екзамен – вид контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконанні завдання.

Екзаменаційний білет складається з 3 *теоретичних питань*. За відповідь на 1 теоретичне питання студент може отримати від 0 до 33,3 балів.

16–33,3 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–15 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ЄКТС
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10.Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Фліпчарт	1-8
2.	Ноутбук	1-8
3.	Мультимедійний проектор	1-8

Рекомендовані джерела інформації

1. Геополітика [Текст] : навч. посіб. / Доценко А. І. ; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна". - Київ : Ун-т "Україна", 2023. - 71 с.
2. Геополітика проти безпеки: союзницьке стримування агресії в Європі ХХ - початку ХХІ ст. [Текст] : [посібник] / Олександр Потехін, Юрій Клименко ; [наук. ред. О. Машевський] ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.", Центр дослідж. історії і культури східноєвроп. єврейства, Центр Європ. гуманітар. дослідж. - Київ : Дух і літера, 2023. - 548 с.
3. Глобальна геополітика [Текст] : навч. посіб. / Л. В. Чупрій ; Держ. податк. ун-т. - Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2022. - 321 с.
4. Історія міжнародних відносин та дипломатії (довестфальська доба) [Текст] : навч. посіб. / Сергій Лиман, Анатолій Парфінченко. - Суми : Університетська книга, 2024. - 699 с.
5. Історія міжнародних відносин 1640–1914 [Текст] : навч.-метод. посіб. / О. І. Брусиловська, І. В. Максименко, М. С. Покась ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ф-т міжнар. відносин, політології та соціології. - Одеса : Астропринт, 2022. - 279 с.
6. Смітник геополітики та Українська гра впливу на міжнародній шахівниці [Текст] = Dump of geopolitics and the Ukrainian game of influence on the international chessboard / Ратушин Ю. А., Поленок С. П. - Одеса : Гельветика, 2024. - 299 с.
7. Світова політика: свідомість, спекуляція та антикорупція [Текст] : навч. посіб. / М. Н. Курко, В. І. Литвиненко, П. М. Лісовський. - Київ : Ліра-К, 2022. - 177 с.
8. Історія міжнародних відносин [Текст] : навч.-метод. посіб. / [уклад.: І. М. Коваль, Ю. І. Майстренко] ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ф-т міжнар. відносин, політології та соціології. - Одеса : Астропринт, 2024. - 131 с.
9. Міжнародні організації та транснаціональні корпорації [Текст] : [навч. посіб.] / Кара Н. І. [та ін.]. - Львів : Растр-7, 2022. - 315 с.
10. Міжнародні організації у сфері безпеки НАТО ОБСЄ [Текст] : навч. посіб. / Н. Л. Яковенко ; [за наук. ред. В. М. Матвієнка] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Київський університет, 2020. - 367 с.
11. Європейський Союз у мінливому світі [Текст] : монографія / [С. В. Андрющенко та ін. ; за ред. В. В. Копійка] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, НН Ін-т міжнар. відносин. - Київ : О. Зень [вид.], 2022. - 218 с.
12. Європейський Союз у міжнародних відносинах [Текст] : навч. посіб. / [В. В. Копійка та ін. ; за ред. В. В. Копійки] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Київський університет, 2021. - 559 с.
13. Європейський Союз після Brexit: продовження історії [Текст] : монографія / Грубінко А. В., Мартинов А. Ю. ; Західноукр. нац. ун-т, Центр стратег.

аналітики та міжнар. студій. - Тернопіль ; Київ : Осадца Ю. В. [вид.], 2021. - 257 с.

- 14.Європейська та глобальна регіональна інтеграція [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації / [А. Крисоватий та ін.] ; за ред. А. Крисоватого та М. Лизун ; Західноукр. нац. ун-т. - Тернопіль : Осадца В. М. [вид.], 2023. - 294 с.
- 15.Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи реалізації (2014-2022 рр.) [Текст] : монографія / І. В. Артёмов [та ін.] ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", Навч.-наук. ін-т євроінтеграц. дослідж. - Ужгород : ДВНЗ "УжНУ", 2022. - 282 с.
- 16.Європейська інтеграція: пріоритети стратегічного розвитку національного господарства України [Текст] : колект. монографія / [О. І. Авраменко та ін. ; за заг. ред. А. Б. Почтовюк] ; Кременчуц. нац. ун-т ім. Михайла Остроградського. - Кременчук : Олексієнко В. В. [вид.], 2020. - 356 с.
- 17.Торговельна інтеграція України у світове господарство [Текст] : монографія / Радзівська Світлана Олександрівна ; Нац. акад. упр. - Київ : ТРОПЕА, 2024. - 379 с.
- 18.Євроатлантична інтеграція України. Історія та сучасність [Текст] : навч. посіб. / І. Я. Тодоров ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", [Навч.-наук. ін-т євроінтеграц. дослідж.]. - Ужгород : УжНУ, 2022. - 375 с.
- 19.Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи реалізації (2014-2022 рр.) [Текст] : монографія / І. В. Артёмов [та ін.] ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", Навч.-наук. ін-т євроінтеграц. дослідж. - Ужгород : ДВНЗ "УжНУ", 2022. - 282 с.
- 20.Дацків І. Б., Гродський С. В. «Міжнародний вимір українсько-австрійських відносин наприкінці XX – початку XXI ст.» The 5th International scientific and practical conference "Science and society: modern trends in a changing world" (April 15-17, 2024) MDPC Publishing, Vienna, Austria. 2024.
- 21.Карпишин Н. І., Гродський С. В., Вільчинський В. С. Європейський Союз на шляху до цифрових трансформацій: досвід для України. № 2(31) (2023): Геополітика України: історія і сучасність. Збірник наукових праць. Випуск 2 (31), 2023. С.-76-86
- 22.Міжнародна та регіональна безпека [Текст] : навч. посіб. / Олександр Потехін [та ін.] ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", Ф-т історії та міжнар. відносин. - Ужгород : Говерла, 2024. - 311 с.
- 23.Міжнародна соціальна безпека в умовах військової агресії [Текст] : навч. посіб. / Олександр Вареник. - Київ : Юрінком Інтер, 2024. - 271 с.
- 24.Міжнародне гуманітарне право та міжнародне співробітництво у воєнній сфері України [Текст] : наук.-практ. довід. / [авт.-уклад.: А. Г. Волков та ін.] ; за заг. ред. Сергія Пасіки ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Військ. ін-т. - Київ : Ліра-К, 2024. - 255 с.

25. Міжнародна інформаційна безпека [Текст] : підручник / Є. Макаренко [та ін.] ; Навч.-наук. ін-т міжнар. відносин, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : VADEX, 2023. - 539 с.
26. Війна в Україні [Текст] : [колект. монографія] / [Михайло Бойчак та ін. ; упоряд. прот. В. Вакін] ; Волин. православ. богослов. акад. - Київ : Дух і Літера, 2023. - 223 с.
27. Війна за реальність. Як перемагати у світі фейків, правд і спільнот [Текст] / Дмитро Кулеба. - 3-тє вид., оновлене. - Київ : Книголав, 2022. - 381 с.
28. Міжнародні економічні відносини [Текст] : [підручник] / [П. П. Гаврилко та ін.] ; Держ. торг.-екон. ун-т, Ужгород. торг.-екон. ін-т. - Львів : УТЕІ ДТЕУ, 2024. - 185 с.
29. Світова економіка та міжнародні економічні відносини [Текст] : підручник / О. А. Сидоров, Н. О. Фісуненко, Т. В. Альошина ; [за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. П. А. Фісуненка] ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. - Дніпро : Арт-Прес, 2023. - 398 с.
30. Міжнародні економічні відносини [Текст] : навч. посіб. / [уклад.: Н. О. Кушнір, О. І. Заяць] ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", Ф-т міжнар. екон. відносин. - Ужгород : Ліра, 2023. - 358 с.
31. International Economic Relations [Text] : textbook / [Nataliia Kushnir, Olena Zayats] ; Uzhhorod National University, Department of International Economic Relations. - Uzhhorod : Hoverla, 2023. - 318 p.

Інформаційні ресурси:

1. Офіс Ради Європи в Україні. URL: <http://www.coe.kiev.ua/>
2. Офіційний сайт АСЕАН. URL: <http://www.asean.org/>
3. Офіційний сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності. URL: <http://www.wipo.int/>
4. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції та розвитку. URL: <http://www.ebrd.com/>
5. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <http://europa.eu/>
6. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>
7. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції. URL: <http://www.iom.int>
8. Офіційний сайт НАТО. URL: <http://www.nato.int/>
9. Офіційний сайт ООН. URL: <http://www.un.org/>
10. Офіційний сайт Організації Американських держав. URL: <http://www.oas.org/>
11. Офіційний сайт Організації з Безпеки та Співробітництва в Європі. URL: <http://www.osce.org>
12. Офіційний сайт Ради Європи. URL: <http://www.coe.int>
13. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>
14. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <http://www.wto.org>
15. Офіційний сайт Шанхайської організації співробітництва. URL: <http://www.sectsko.org>
16. Офіційний сайт ЮНЕСКО. URL: <http://www.unesco.org/>
17. Представництво Європейського Союзу в Україні. URL:

http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm.

18. Представництво Організації Об'єднаних Націй в Україні. URL: <http://www.un.org.ua/>
19. Україна – НАТО. URL: <http://www.ukraine-nato.gov.ua>
20. Українай Світоваорганізаціяторгівлі. URL: <http://wto.in.ua/>